

Nr 25

Lagutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i föräldrabalken, m. m.

Genom en den 8 oktober 1971 dagtecknad proposition, 1971: 143, har Kungl. Maj:t, under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1. lag om ändring i föräldrabalken,
2. lag om ändring i giftermålsbalken,
3. lag om ändring i ärvdabalken,
4. lag om ändring i jordabalken,
5. lag om ändring i brottsbalken,
6. lag om ändring i rättegångsbalken,
7. lag om ändring i lagen (1915: 219) om avbetalningsköp,
8. lag om ändring i lagen (1916: 156) om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag,
9. lag om ändring i konkurslagen (1921: 225),
10. lag om ändring i lagen (1925: 334) om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område,
11. lag om ändring i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal,
12. lag om ändring i lagen (1950: 382) om svenskt medborgarskap,
13. lag om ändring i lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring,
14. lag om ändring i lagen (1957: 390) om fiskearrenden,
15. lag om ändring i allmänna tjänstepliktslagen (1959: 83),
16. lag om ändring i barnavårdslagen (1960: 97),
17. lag om ändring i lagen (1960: 729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk,
18. lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring,
19. lag om ändring i lagen (1962: 512) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge,
20. lag om ändring i namnlagen (1963: 521),
21. lag om ändring i jordförvärvslagen (1965: 290),
22. lag om ändring i lagen (1966: 680) om ändring av vissa underhållsbidrag,
23. lag om ändring i förköpslagen (1967: 868),
24. lag om ändring i rennäringslagen (1971: 437),
25. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),

26. förordning om ändring i förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt,

27. lag om ändring i familjebidragsförordningen (1946: 99),

28. lag om ändring i militärsättningsförordningen (1950: 261),

29. lag om ändring i lagen (1956: 2) om socialhjälp,

30. lag om ändring i lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare,

31. lag om ändring i förordningen (1956: 629) om erkända arbetslöshetskassor,

32. lag om ändring i lagen (1964: 47) om krigshjälp,

33. lag om ändring i lagen (1964: 143) om bidragsförskott,

34. lag om ändring i studiehjälpsreglementet (1964: 402).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att i föräldrabalken införs en allmän regel om adoptions rättsverkningar. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall vid tillämpning av lag eller annan författning som tillägger släktskap eller svågerlag rättslig betydelse adoptivbarn anses som adoptantens barn och inte som barn till sina biologiska föräldrar. Undantag görs för de fall då annat följer av särskild föreskrift eller av sakens natur. Det föreslås vidare att de specialbestämmelser om adoptivbarn som finns på olika håll i lagstiftningen både inom och utom det familjerättsliga området slopas med vissa undantag. Specialregler för adoptivförhållanden kommer i fortsättningen att finnas i arvs- och gåvoskatteförordningen, medborgarskapslagen och namnlagen.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1972.

Lagförslagen har följande lydelse.

1 Förslag till**Lag om ändring i föräldrabalken**

Härigenom förordnas i fråga om föräldrabalken¹
dels att 6 kap. 11 §, 7 kap. 5 § och 8 kap. 2 § skall upphöra att gälla,
dels att 11 kap. 1 § och 12 kap. 1 § skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i balken skall införas en ny paragraf, 4 kap. 8 §, av nedan
angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 kap.

8 §²

Vid tillämpning av bestämmelse i lag eller annan författning som tillägger släktskap eller svågerlag rättslig betydelse skall adoptivbarn anses som adoptantens barn i äktenskap och icke som barn till sina biologiska föräldrar. Har make adopterat andre makens barn eller adoptivbarn, skall dock barnet anses som makarnas gemensamma.

Första stycket gäller ej, om annat är särskilt föreskrivet eller följer av rättsförhållandets natur.

11 kap.

1 §

För underårigt barn i äktenskap vare föräldrarna förmyndare. Dör en av föräldrarna, eller kan någon av dem enligt 4 § icke vara förmyndare, eller varder någon av dem entledigad från förmynderskapet, vare den andre barnets förmyndare.

Går föräldrarnas äktenskap åter eller vinna de hemskillnad eller äktenskapsskillnad, vare den barnets förmyndare, som skall hava vårdnaden om det. Varder eljest förordnat att vårdnaden skall tillkomma allenast den ene av föräldrarna, vare han ock förmyndare.

Vad med avseende å förmynderskap stadgas om föräldrar och barn i äktenskap skall äga motsvarande tillämpning å adoptant och adoptivbarn. Är någon adopterad av makar eller har ena maken

¹ Senaste lydelse av 7 kap. 5 § 1958: 640.

² Förutvarande 4 kap. 8 § upphävd genom 1970: 840.

Nuvarande lydelse

adopterat den andres barn, vare därvid så ansett, som vore barnet deras gemensamma.

Föreslagen lydelse

12 kap.

1 §³

Förmynderskap för underårig skall inskrivas, då fader, *efter vilken den underåriga är arvsberättigad*, eller moder *eller, om den underåriga är adopterad, adoptant* avlider eller då dessförinnan egendom, som skall stå under förmyndarens förvaltning, annorledes än genom upptagande av lån tillfaller den underåriga eller någon rättens åtgärd vidtages i fråga som rör förmynderskapet.

Förmynderskap för underårig skall inskrivas, då fader eller moder avlider eller då dessförinnan egendom, som skall stå under förmyndarens förvaltning, annorledes än genom upptagande av lån tillfaller den underåriga eller någon rättens åtgärd vidtages i fråga som rör förmynderskapet.

Inskrivningen skall ske hos rätten i den ort, där den som utövar förmynderskapet har hemvist inom riket eller, om inskrivningen föranledes av att fader eller moder som ensam utövat förmynderskapet avlidit, där denne senast haft sådant hemvist. Hava föräldrar till barn i äktenskap, som utöva förmynderskapet gemensamt, skilda hemvist, skall inskrivningen ske där fadern har hemvist eller, om den föranledes av fråga om moderns entledigande från förmynderskapet, där hon har hemvist. Finnes ej domstol som efter vad ovan stadgas är behörig att verkställa inskrivningen, skall denna ske vid Stockholms tingsrätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

2 Förslag till**Lag om ändring i giftermålsbalken**

Härigenom förordnas, att 2 kap. 2 § och 13 kap. 13 § giftermålsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 kap.

2 §¹

Den, som är under tjugo år och ej förut varit gift, må ej ingå äktenskap utan föräldrarnas samtycke.

Är den ene av föräldrarna död eller sinnessjuk eller sinnesslö eller

³ Senaste lydelse 1969: 799.

¹ Senaste lydelse 1969: 798.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

utan del i vårdnaden, eller kan yttrande från den ene ej utan märklig omgång eller tidsutdräkt inhämtas, vare den andres samtycke tillfyllest. Är sådant fall för handen beträffande båda föräldrarna, tage den trolovade samtycke av förmyndaren eller, där särskild förmyndare ej är nämnd, av annan giftoman, som rätten på anmälan förordnar.

I fråga om adoptivbarn skall vad nu sagts om föräldrarna gälla adoptanten eller, om barnet adopterats av makar eller ena maken adopterat den andres barn, makarna.

13 kap.

13 §²

Vid lotternas utläggning äge vardera maken eller, om endera är död, den efterlevande på sin lott bekomma arbetsredskap och andra lösören, som erfordras till fortsättande av hans näring. Därefter vare en var av makarna berättigad att på sin lott erhålla den till hans giftorättsgods hörande egendom som han önskar. Fastighet, som tillhör ena makens giftorättsgods, så ock annan till ena makens giftorättsgods hörande egendom, som det av särskild anledning kan vara av intresse för honom att behålla, vare han, även om egendomen i värde överstiger vad på hans lott belöper, berättigad bekomma, om han lämnar penningar till fyllnad av andra makens lott.

Skall ena makens enskilda egendom gå i betalning för vederlag, som i 6 eller 7 § sägs, gånge vederlaget ut i egendom, som maken själv äger anvisa.

Rätt, varom i första stycket sista punkten sägs, tillkomme, när make är död, ej andra arvingar än bröstarvingar; och njute de sådan rätt allenast beträffande fastighet, som maken förvärvat från någon med vilken han varit släkt i rätt uppstigande led eller till vilken han på grund av adoption stått i motsvarande förhållande eller ock från sådan anförvants dödsbo.

Rätt, varom i första stycket sista punkten sägs, tillkomme, när make är död, ej andra arvingar än bröstarvingar; och njute de sådan rätt allenast beträffande fastighet, som maken förvärvat från någon med vilken han varit släkt i rätt uppstigande led eller från sådan anförvants dödsbo.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

* Senaste lydelse 1968: 206.

3 Förslag till

Lag om ändring i ärvdabalken

Härigenom förordnas i fråga om ärvdabalken¹
dels att 4 kap. samt 8 kap. 9 § skall upphöra att gälla,
dels att 10 kap. 4 § och 18 kap. 5 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

4 §

Till testamentsvittne må ej tagas den som är under femton år eller på grund av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan rubbning av själsverksamheten saknar insikt om betydelsen av vittnesbekräftelsen, ej heller testators make eller den som med honom är i rätt upp- eller nedstigande skyldskap eller svågerlag eller är hans syskon *eller som på grund av adoption står i motsvarande förhållande till honom.*

Ej må någon tagas till vittne vid förordnande till honom själv, hans make eller någon, vilken med honom är i skyldskap eller svågerlag som nyss är sagt *eller på grund av adoption står i motsvarande förhållande till honom.* Förordnande att vara testamentsexekutor medför dock ej hinder att vara vittne.

Åberopas testamentsvittne till bevis i rättegång, gäller vad i rättegångsbalken är stadgat om sådant bevis.

18 kap.

5 §

Delägare som var för sin försörjning beroende av den döde äger såsom förskott å sin lott utfå vad för sådant ändamål erfordras, såvitt lotten uppenbarligen förslår och förskottet kan lämnas utan olägenhet för utredningen.

¹ Senaste lydelse av
4 kap. 1 § 1969: 621
8 kap. 9 § ”

Till testamentsvittne må ej tagas den som är under femton år eller på grund av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan rubbning av själsverksamheten saknar insikt om betydelsen av vittnesbekräftelsen, ej heller testators make eller den som med honom är i rätt upp- eller nedstigande skyldskap eller svågerlag eller är hans syskon.

Ej må någon tagas till vittne vid förordnande till honom själv, hans make eller någon, vilken med honom är i skyldskap eller svågerlag som nyss är sagt. Förordnande att vara testamentsexekutor medför dock ej hinder att vara vittne.

Nuvarande lydelse

Efterlevande make och oförsörjda barn eller adoptivbarn skola städse njuta nödigt underhåll ur boet under tre månader från dödsfallet.

Föreslagen lydelse

Efterlevande make och oförsörjda barn skola städse njuta nödigt underhåll ur boet under tre månader från dödsfallet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

4 Förslag till**Lag om ändring i jordabalken**

Härigenom förordnas, att 9 kap. 8 § jordabalken skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse¹**Föreslagen lydelse*

9 kap.

8 §

Om jordägaren uppsagt arrendeavtalet eller om arrendatorn uppsagt avtalet enligt 3 § och i uppsägningen begärt förlängning av avtalet på ändrade villkor, har arrendatorn rätt till förlängning av avtalet, utom när

1. arrenderätten är förverkad eller avtalet kan uppsägas enligt 8 kap. 14 § utan att likväl jordägaren uppsagt avtalet att upphöra på någon av dessa grunder,

2. arrendatorn i annat fall åsidosatt sina förpliktelser i sådan mån att avtalet skäligen icke bör förlängas,

3. jordägaren gör sannolikt, att han själv, hans make eller avkomling eller hans adoptivbarn eller dess avkomling skall bruka arrendestället,

3. jordägaren gör sannolikt, att han själv, hans make eller avkomling skall bruka arrendestället,

4. jordägaren gör sannolikt, att arrendestället behövs för en mera ändamålsenlig indelning i brukningsenheter, och det ej av särskilda skäl är obilligt mot arrendatorn att arrendeförhållandet upphör,

5. jordägaren gör sannolikt, att arrendestället skall användas i enlighet med fastställd stadsplan eller byggnadsplan,

6. jordägaren i annat fall gör sannolikt, att arrendestället skall användas för annat ändamål än jordbruk, och det ej är obilligt mot arrendatorn att arrendeförhållandet upphör.

Om jordägarens intresse blir tillgodosett genom att arrendatorn avträder endast en del av arrendestället och avtalet lämpligen kan förlängas såvitt avser arrendestället i övrigt, har arrendatorn utan hinder av första stycket rätt till sådan förlängning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

¹ Lydelse enligt 1970: 994.

5 Förslag till

Lag om ändring i brottsbalken

Härigenom förordnas, att 5 kap. 5 §, 8 kap. 3 och 13 §§ samt 17 kap. 11 § brottsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

5 §¹

Brott som avses i 1—3 §§ må ej åtalas av annan än målsägande. Förtal eller grovt förtal må dock åtalas av åklagare, om målsägande anger brottet till åtal och åtal av särskilda skäl finnes påkallat ur allmän synpunkt.

Har förtal riktats mot avliden, må åtal väckas av den avlidnes efterlevande make, bröstarvinge, fader, moder eller syskon *eller av den som på grund av adoption stod i motsvarande förhållande till honom* samt, om åtal av särskilda skäl finnes påkallat ur allmän synpunkt, av åklagare.

Har förtal riktats mot avliden, må åtal väckas av den avlidnes efterlevande make, bröstarvinge, fader, moder eller syskon samt, om åtal av särskilda skäl finnes påkallat ur allmän synpunkt, av åklagare.

Innebär brott som avses i 1—3 §§, att någon genom förgripelse å främmande makts statsöverhuvud som vistas här i riket eller å främmande makts representant här i riket kränkt den främmande makten, må brottet åtalas av åklagare utan hinder av vad som stadgas i första stycket. Åtal får dock ej ske utan förordnande av Konungen eller den Konungen bemyndigat därtill.

8 kap.

3 §

Stjäl någon från dödsbo, vari han är delägare, eller stjäla makar, syskon, föräldrar och barn, *de som på grund av adoption stå i motsvarande förhållande* eller fosterföräldrar och fosterbarn från varandra medan de sammanbo, dömes för *b o d r ä k t* till böter eller fängelse i högst ett år. För *b o d r ä k t* dömes ock, om någon stjälar lösöre vari han äger del. Medverka flera till stöld och gäller vad nu är sagt någon av dem, dömes jämväl envar av de övriga för *b o d r ä k t*, dock ej den som handlat

Stjäl någon från dödsbo, vari han är delägare, eller stjäla makar, syskon, föräldrar och barn eller fosterföräldrar och fosterbarn från varandra medan de sammanbo, dömes för *b o d r ä k t* till böter eller fängelse i högst ett år. För *b o d r ä k t* dömes ock, om någon stjälar lösöre vari han äger del. Medverka flera till stöld och gäller vad nu är sagt någon av dem, dömes jämväl envar av de övriga för *b o d r ä k t*, dock ej den som handlat med uppsåt att tillägna sig det tillgripna.

Nuvarande lydelse

med uppsåt att tillägna sig det tillgripna.

Föreslagen lydelse

13 §

Har annat i detta kapitel omförmäلت brott än grov stöld, rån eller grovt rån förövat mot make eller trolovad till gärningsmannen eller till annan vid brottet medverkande eller mot syskon, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led eller den som i första svågerlag lika nära är eller mot den, till vilken gärningsmannen eller annan medverkande på grund av adoption står i motsvarande förhållande, eller mot fosterföräldrar eller fosterbarn, må åklagare väcka åtal allenast om brottet av målsägande angives till åtal eller ock åtal finnes påkallat ur allmän synpunkt.

Har annat i detta kapitel omförmäلت brott än grov stöld, rån eller grovt rån förövat mot make eller trolovad till gärningsmannen eller till annan vid brottet medverkande eller mot syskon, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led eller den som i första svågerlag lika nära är eller mot fosterföräldrar eller fosterbarn, må åklagare väcka åtal allenast om brottet av målsägande angives till åtal eller ock åtal finnes påkallat ur allmän synpunkt.

Vid tillämpning av vad nu sagts skall såsom medverkan anses jämväl häleri och häleriförseelse.

17 kap.

11 §

Om någon döljer den som förövat brott, hjälper honom att undkomma, undanröjer bevis om brottet eller på annat dylikt sätt motverkar att det uppdagas eller beivras, dömes för skyddande av brottsling till böter eller fängelse i högst två år.

Den som icke insåg men hade skälig anledning antaga att den andre var brottslig, dömes till böter.

Make, trolovad, syskon, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led, den som i första svågerlag är lika nära förenad med den brottslige, den som på grund av adoption står i motsvarande förhållande till honom, fosterföräldrar eller fosterbarn må ej fällas till ansvar enligt denna paragraf.

Make, trolovad, syskon, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led, den som i första svågerlag är lika nära förenad med den brottslige, fosterföräldrar eller fosterbarn må ej fällas till ansvar enligt denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

6 Förslag till

Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom förordnas, att 4 kap. 12 och 13 §§, 20 kap. 13 §, 21 kap. 1 § och 36 kap. 3 § rättegångsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

12 §¹

De som med varandra äro eller varit gifta eller äro trolovade eller äro i rätt upp- och nedstigande släktskap eller svågerlag eller äro syskon eller äro i det svågerlag, att den ene är eller varit gift med den andres syskon, *eller som på grund av adoption stå i motsvarande förhållande till varandra*, må ej samtidigt sitta som domare i rätten.

De som med varandra äro eller varit gifta eller äro trolovade eller äro i rätt upp- och nedstigande släktskap eller svågerlag eller äro syskon eller äro i det svågerlag, att den ene är eller varit gift med den andres syskon, må ej samtidigt sitta som domare i rätten.

13 §²

Domare vare jävig att handlägga mål:

1. om han själv är part eller eljest har del i saken eller av dess utgång kan vänta synnerlig nytta eller skada;

2. om han med part är eller varit gift eller är trolovad eller är i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svågerlag eller är syskon eller är i den släktskap, att den ene är avkomling till den andres syskon eller att de äro syskonbarn, eller i det svågerlag, att den ene är eller varit gift med den andres syskon eller syskons avkomling eller med någon, från vilkens syskon den andre härstamar, *eller om han på grund av adoption står i motsvarande förhållande till part;*

2. om han med part är eller varit gift eller är trolovad eller är i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svågerlag eller är syskon eller är i den släktskap, att den ene är avkomling till den andres syskon eller att de äro syskonbarn, eller i det svågerlag, att den ene är eller varit gift med den andres syskon eller syskons avkomling eller med någon, från vilkens syskon den andre härstamar;

3. om han till någon, som har del i saken eller av dess utgång kan vänta synnerlig nytta eller skada, står i förhållande, som avses i 2;

4. om han eller någon honom närstående, som avses i 2, är förmyndare eller god man för part eller eljest parts ställföreträdare eller är ledamot av styrelsen för bolag, förening eller annat samfund, stiftelse eller annan sådan inrättning, som är part, eller, då kommun eller annan

¹ Senaste lydelse 1958: 641.

² Senaste lydelse 1958: 641.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

sådan menighet är part, är ledamot av nämnd eller styrelse, som handhar förvaltningen av den angelägenhet målet rör;

5. om han eller någon honom närstående, som sägs i 2, till någon, som har del i saken eller av dess utgång kan vänta synnerlig nytta eller skada, står i förhållande, som avses i 4;

6. om han är parts vederdeloman, dock ej om parten sökt sak med honom för att göra honom jävig;

7. om han i annan rätt såsom domare eller befattningshavare fattat beslut, som rör saken, eller hos annan myndighet än domstol eller såsom skiljeman tagit befattning därmed;

8. om han i saken såsom rättegångsombud fört parts talan eller biträtt part eller vittnat eller varit sakkunnig; eller

9. om eljest särskild omständighet föreligger, som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i målet.

20 kap.

13 §³

Har någon genom brott blivit dödad, äge hans efterlevande make, bröstarvinge, fader, moder eller syskon *eller den som på grund av adoption stod i motsvarande förhållande till honom* samma rätt som målsägande att angiva brottet eller tala därå.

Har någon genom brott blivit dödad, äge hans efterlevande make, bröstarvinge, fader, moder eller syskon samma rätt som målsägande att angiva brottet eller tala därå.

Avlider eljest den, mot vilken brott är begånget eller som därav blivit förnärmat eller lidit skada, äge närstående, som nu sagts, samma rätt att angiva brottet eller tala därå, som tillkom den avlidne, om icke av omständigheterna framgår, att denne ej velat angiva eller åtala brottet.

21 kap.

1 §⁴

Den misstänkte äge själv föra sin talan. Är han omyndig, skall rätten, om det med hänsyn till brottets beskaffenhet eller eljest finnes erforderligt, höra den som har vårdnaden om honom; denne äge ock föra talan för den omyndige.

Har den misstänkte avlidit, äge hans efterlevande make, bröstarvinge, fader, moder eller syskon *eller den som på grund av adoption stod i motsvarande förhållande till honom* föra talan mot dom, såvitt genom denna fastställts, att den misstänkte förövat gärningen.

Har den misstänkte avlidit, äge hans efterlevande make, bröstarvinge, fader, moder eller syskon föra talan mot dom, såvitt genom denna fastställts, att den misstänkte förövat gärningen.

³ Senaste lydelse 1958: 641.

⁴ Senaste lydelse 1958: 641.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

36 kap.

3 §⁵

Den som med part är eller varit gift eller är trolovad eller är i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svågerlag eller är syskon eller är i det svågerlag, att den ene är eller varit gift med den andres syskon, *eller som på grund av adoption står i motsvarande förhållande till part* vare ej skyldig att avlägga vittnesmål.

Den som med part är eller varit gift eller är trolovad eller är i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svågerlag eller är syskon eller är i det svågerlag, att den ene är eller varit gift med den andres syskon, vare ej skyldig att avlägga vittnesmål.

Står någon till parts ställföreträdare i sådant förhållande, som nu sagts, äge han ej på grund därav undandraga sig att vittna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

7 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1915: 219) om avbetalningsköp**

Härigenom förordnas, att 11 § lagen (1915: 219) om avbetalningsköp skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*11 §¹

Handräckning må beviljas endast där utmätningsmannen finner uppenbart, att sådant dröjsmål föreligger med betalningen, som i 2 § första stycket sägs, eller att köparen eljest åsidosatt förpliktelse, vars uppfyllande är av väsentlig betydelse för säljaren.

Gång- och sängkläder, som äro oundgängligen behövlige för köparen, hans make och oförsörjda barn *eller adoptivbarn*, må icke i något fall återtagas.

Gång- och sängkläder, som äro oundgängligen behövlige för köparen, hans make och oförsörjda barn, må icke i något fall återtagas.

Visar köparen sannolika skäl, att godset blivit sålt till oskäligt högt pris, må handräckning ej heller beviljas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

⁵ Senaste lydelse 1958: 641.

¹ Senaste lydelse 1953: 152.

8 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1916: 156) om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag**

Häriigenom förordnas, att 1 § lagen (1916: 156) om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Utländsk medborgare må ej utan tillstånd för varje särskilt fall här i riket förvärva fast egendom eller inmuta mineralfyndighet eller förvärva eller bearbeta inmutad mineralfyndighet eller idka gruvdrift.

Vad sålunda är stadgat om utländsk medborgare skall ock tillämpas beträffande utländska bolag, föreningar, andra samfälligheter och stiftelser.

Tillstånd för utländsk medborgare att förvärva fast egendom må, om skäl mot tillståndet icke föreligger med hänsyn till allmänt intresse eller förvärvarens personliga förhållanden, lämnas av länsstyrelsen

1. om egendomen förvärvas huvudsakligen för att bereda förvärvaren och hans familj

a) stadigvarande bo och hemvist samt egendomen är bostadsfastighet, avsedd för en eller ett fåtal familjer, eller tomt, lämpad att bebyggas med ett mindre bostadshus,

b) bostad för fritidsändamål samt egendomen är lämpad därför,

2. om egendomen förvärvas för att bereda förvärvaren utkomst genom jordbruk, åt vilket han kan antagas komma att själv ägna sig, samt förvärvaren förut varit svensk medborgare eller sedan två år har hemvist i Sverige,

3. om egendomen förvärvas för att bereda förvärvaren utkomst genom annan näringsverksamhet, för vilken egendomen prövas behövlig, samt förvärvaren antingen har hemvist i Sverige sedan två år och har fått sådant tillstånd till näringsverksamheten som avses i 5 § lagen den 29 november 1968 (nr 555) om rätt för utlänning och utländskt företag att idka näring här i riket eller har bosättningsstillstånd.

4. om förvärvaren är fångesmannens make eller om förvärvaren eller, när makar förvärva gemensamt, endera av dem är fångesmannens eller också, om denne är gift, hans makes avkomling, *adoptivbarn*, syskon eller *adoptivbarns* eller syskons avkomling.

4. om förvärvaren är fångesmannens make eller om förvärvaren eller, när makar förvärva gemensamt, endera av dem är fångesmannens eller också, om denne är gift, hans makes avkomling, syskon eller syskons avkomling.

I övriga fall lämnas tillstånd av Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

¹ Senaste lydelse 1968: 560.

9 Förslag till

Lag om ändring i konkurslagen (1921: 225)

Härigenom förordnas, att 93 § konkurslagen (1921: 225) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

93 §

I fall, då det åligger förmyndare att avlägga sådan ed, som omförmäles i 91 §, vare jämväl den omyndige, om han fyllt femton år, pliktig att avlägga eden, så framt förvaltaren eller borgenär det yrkar samt ej sådana särskilda omständigheter föreligga, att anledning till edgången saknas. Är gäldenär gift, åligger samma skyldighet hans make.

Gäldenärs barn *och adoptivbarn* eller, där gäldenären är död, hans stärbhusdelägare, så ock gäldenärens husfolk och tjänare vare, om det kan antagas, att de äga kunskap om boet, pliktige att på yrkande av förvaltaren eller borgenär avlägga ed, som nyss nämnts. Har någon haft egendom, som hör till boet, om händer, vare han pliktig att uppgiva vad han omhänderhaft och med ed fästa uppgiften, så framt förvaltaren eller borgenär det yrkar.

Gäldenärs barn eller, där gäldenären är död, hans stärbhusdelägare, så ock gäldenärens husfolk och tjänare vare, om det kan antagas, att de äga kunskap om boet, pliktige att på yrkande av förvaltaren eller borgenär avlägga ed, som nyss nämnts. Har någon haft egendom, som hör till boet, om händer, vare han pliktig att uppgiva vad han omhänderhaft och med ed fästa uppgiften, så framt förvaltaren eller borgenär det yrkar.

Edgångsyrkande, som ovan i denna paragraf avses, skall göras hos konkursdomaren. Har sådant yrkande framställts, kalle konkursdomaren den, av vilken edgång äskas, att infinna sig inför konkursdomaren å tid och ställe, som av honom bestämmas; underrätte ock därom rätts ombudsman och förvaltaren samt, där edgångsyrkandet framställts av borgenär, denne. Medgives yrkandet, varde, om det kan ske, edgången genast fullgjord; kan det ej ske vid tillfället, meddele konkursdomaren beslut om tid och ställe, då eden skall inför honom avläggas. Medgives ej yrkandet, varde frågan om edgång skall äga rum hänskjuten till rätten; och vare, där rätten bifaller edgångsyrkandet, om edgångens fullgörande inför konkursdomaren lag, som nyss sagts. Bestämmelserna i 92 § andra stycket skola i fall, varom här är fråga, äga motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

10 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1925: 334) om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område**

Härigenom förordnas, att 1 § lagen (1925: 334) om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som med nyttjanderätt för brukande eller bostadsändamål innehar annan tillhörig mark vare berättigad att i den ordning denna lag stadgar tillösa sig marken under förutsättning:

dels att marken är upplåten för nyttjanderättshavarens livstid eller vid annan upplåtelse, då ansökan om utövande av lösningsrätt göres, mer än tio år i följd innehafts av annan än ägaren eller ock den tid, marken innehafts av annan än ägaren, tillsammans med den tid, som återstår enligt gällande avtal om nyttjanderätt till marken, uppgår till mer än tio år;

dels att marken sedan den 1 januari 1928 varit bebyggd med nyttjanderättshavare tillhörigt boningshus, som under samma tid utgjort stadigvarande bostad åt honom och hans familj;

och dels att minst en fjärdedel av det värde, marken med därå befintliga byggnader äger, belöper på nyttjanderättshavarens byggnader.

Avlider nyttjanderättshavare utan att hava utövat honom enligt föregående stycke tillkommande lösningsrätt och skall enligt nyttjanderättsavtalet nyttjanderätten upphöra till följd av dödsfallet, äge dock efterlevande make, bröstarvinge eller adoptivbarn utöva lösningsrätten; och skall beträffande sådan efterlevande i tillämpliga delar gälla vad i denna lag sägs om nyttjanderättshavare, där ej annorlunda är särskilt stadgat.

Avlider nyttjanderättshavare utan att hava utövat honom enligt föregående stycke tillkommande lösningsrätt och skall enligt nyttjanderättsavtalet nyttjanderätten upphöra till följd av dödsfallet, äge dock efterlevande make eller bröstarvinge utöva lösningsrätten; och skall beträffande sådan efterlevande i tillämpliga delar gälla vad i denna lag sägs om nyttjanderättshavare, där ej annorlunda är särskilt stadgat.

Ändå att avtal om nyttjanderätt till marken icke visas föreligga, skall vad i första stycket stadgas äga motsvarande tillämpning; och skall i sådant fall å innehavaren av marken tillämpas vad i denna lag sägs om nyttjanderättshavare.

Vid uppskattning av värde, som i första stycket sägs, skall ej medräknas värdet av förbättring, vilken marken vunnit genom arbete eller kostnad, som nyttjanderättshavaren eller föregående nyttjanderättshavare, vars rätt övergått å denne, nedlagt å marken utöver vad honom ålegat enligt vad vid upplåtelsen avtalats eller uppenbarligen varit förutsatt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

Senaste lydelse 1967: 756.

11 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal

Härigenom förordnas, att 104 och 105 §§ lagen (1927: 77) om försäkringsavtal skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

104 §¹

Är förmånstagare insatt, skall försäkringsbelopp, som utfaller efter försäkringstagarens död, ej ingå i dennes kvarlåtenskap.

Har försäkringstagaren efterlämnat make, bröstarvinge, *adoptivbarn* eller *dess bröstarvinge*, skall, där förordnandet hade kunnat av försäkringstagaren återkallas, försäkringsbeloppet, så vitt fråga är om efterlämnad stärbhusdelägares giftorätt, rätt enligt 13 kap. 12 § andra stycket giftermålsbalken, rätt till vederlag eller laglott, behandlas så som om beloppet tillhört boet och tillagts förmånstagaren genom testamente.

Har försäkringstagaren efterlämnat make *eller* bröstarvinge, skall, där förordnandet hade kunnat av försäkringstagaren återkallas, försäkringsbeloppet, så vitt fråga är om efterlämnad stärbhusdelägares giftorätt, rätt enligt 13 kap. 12 § andra stycket giftermålsbalken, rätt till vederlag eller laglott, behandlas så som om beloppet tillhört boet och tillagts förmånstagaren genom testamente.

I fråga om tjänstegrupplivförsäkring skall andra stycket ej tillämpas på belopp som på grund av försäkringen tillfaller make eller med hustru likställd kvinna eller bröstarvinge.

Huru efter försäkringstagarens död hans borgenärer i visst fall äga hålla sig till försäkringsbeloppet, stadgas i andra stycket av 116 §.

105 §

Vid tolkning av bestämmelser om förmånstagares rätt till försäkringsbelopp, som utfaller efter försäkringstagarens död, skall, där ej annat framgår av omständigheterna, iakttagas följande:

Har försäkringstagaren betecknat sin make såsom förmånstagare, skall, där han vid sin död var omgift, förordnandet gälla till förmån för den, med vilken han då levde i äktenskap.

Äro försäkringstagarens barn insatta som förmånstagare, skall förordnandet gälla till förmån för bröstarvinge, *adoptivbarn* eller *dess bröstarvinge* och, där flera sådana förmånstagare finnas, envar av dem äga del i försäkringsbeloppet efter de grunder, som gälla i fråga om arvsrätt efter försäkringstagaren.

Äro försäkringstagarens barn insatta som förmånstagare, skall förordnandet gälla till förmån för bröstarvinge och, där flera sådana förmånstagare finnas, envar av dem äga del i försäkringsbeloppet efter de grunder, som gälla i fråga om arvsrätt efter försäkringstagaren.

¹ Senaste lydelse 1969: 615.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Har försäkringstagaren insatt make och barn såsom förmånstagare, skall, såframt flera förmånstagare finnas, envar av dem taga del i försäkringsbeloppet efter de grunder, som vid dödsfall gälla i fråga om bodelning och om sådan förmånstagares arvsrätt.

Äro försäkringstagarens arvingar insatta såsom förmånstagare, tage envar av dem del i försäkringsbeloppet efter de grunder som gälla i fråga om arvsrätt efter försäkringstagaren.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fall då försäkringstagaren avlidit dessförinnan.

12 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1950: 382) om svenskt medborgarskap**

Häri genom förordnas, att i lagen (1950: 382) om svenskt medborgarskap skall införas en ny paragraf, 13 a §, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***13 a §**

Bestämmelserna i denna lag om barns förvärv eller förlust av svenskt medborgarskap med anledning av att barnets fader eller moder förvärvar eller förlorar sådant medborgarskap gäller i fråga om adoptivbarn endast om barnet också är adoptivfaderns eller adoptivmoderns barn i eller utom äktenskap.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

13 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring

Härigenom förordnas, att 4, 15, 21 och 22 §§ lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Från försäkringen undantages arbetstagare som är gift med arbetsgivaren.

Jämväl arbetstagare, som är i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svägerlag med arbetsgivaren eller dennes make och som varaktigt lever i hushållsgemenskap med arbetsgivaren, är undantagen från försäkringen, dock endast såvida arbetstagaren ej är placerad i sjukpenningklass enligt lagen om allmän försäkring. *Med släktskap likställes adoptivförhållande.*

Jämväl arbetstagare, som är i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svägerlag med arbetsgivaren eller dennes make och som varaktigt lever i hushållsgemenskap med arbetsgivaren, är undantagen från försäkringen, dock endast såvida arbetstagaren ej är placerad i sjukpenningklass enligt lagen om allmän försäkring.

Utföres arbetet för två eller flera arbetsgivares gemensamma räkning, skall vad i första och andra styckena är stadgat om undantag från försäkringen icke äga tillämpning, med mindre förutsättningarna därför äro uppfyllda i förhållande till envar av arbetsgivarna.

15 §²

För tid, då yrkesskada föranleder sjukhusvård, skall sjukpenning minskas med fem kronor för dag, dock med högst hälften av sjukpenningens belopp.

För skadad, som stadigvarande sammanbor med eget eller makes barn, *adoptivbarn* eller fosterbarn under tio år, utgör sjukpenningen vid sjukhusvård lägst sex kronor för dag.

För skadad, som stadigvarande sammanbor med eget eller makes barn eller fosterbarn under tio år, utgör sjukpenningen vid sjukhusvård lägst sex kronor för dag.

21 §³

Varje barn till den avlidne äger till och med den månad, under vilken det fyller nitton år, uppbära livränta med belopp, som motsvarar en sjättedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst. Är barnet efter sagda tidpunkt till följd av

Varje barn till den avlidne äger till och med den månad, under vilken det fyller nitton år, uppbära livränta med belopp, som motsvarar en sjättedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst. Är barnet efter sagda tidpunkt till följd av

¹ Lagen omtryckt 1962: 408.

² Senaste lydelse 1970: 142.

³ Senaste lydelse 1967: 916.

Nuvarande lydelse

sjukdom eller annan dylik orsak ur stånd att själv försörja sig, skall livräntan utgå, så länge anledningen till den bristande försörjningsförmågan fortfar, dock längst till och med den månad, under vilken barnet fyller tjuguetta år. *Till barn, som var adopterat av annan än den avlidnes make, skall livränta dock ej utgivas. Ej heller skall livränta utgå till barn utom äktenskap, därest den avlidne enligt avtal som är bindande för barnet, åtagit sig att till dess underhåll utgiva visst belopp en gång för alla.*

Adoptivbarn äger samma rätt till livränta som eget barn.

Var den avlidne gift, skall med eget barn likställas jämväl makens barn i tidigare gifte eller utom äktenskap eller adoptivbarn, såvida barnet stod under makens vårdnad; dock skall livränta till barn som nu nämnts ej utgå efter kvinna, med mindre barnet genom hennes frånfälle kommer att sakna erforderligt underhåll.

Föreslagen lydelse

sjukdom eller annan dylik orsak ur stånd att själv försörja sig, skall livräntan utgå, så länge anledningen till den bristande försörjningsförmågan fortfar, dock längst till och med den månad, under vilken barnet fyller tjuguetta år. *Livränta skall dock ej utgå till barn utom äktenskap, därest den avlidne enligt avtal som är bindande för barnet, åtagit sig att till dess underhåll utgiva visst belopp en gång för alla.*

Var den avlidne gift, skall med eget barn likställas jämväl makens barn i tidigare gifte eller utom äktenskap, såvida barnet stod under makens vårdnad; dock skall livränta till barn som nu nämnts ej utgå efter kvinna, med mindre barnet genom hennes frånfälle kommer att sakna erforderligt underhåll.

22 §

Kommer den avlidnes fader, moder eller adoptant att till följd av dödsfallet sakna erforderligt underhåll, äger sådan efterlevande under sin återstående livstid erhålla livränta med belopp, som med hänsyn till omständigheterna prövas skäligt, dock högst motsvarande en sjättedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst. *Livränta skall dock ej utgivas till den avlidnes fader eller moder, därest den avlidne var adopterad av annan än faderns eller moderns make.*

Kommer den avlidnes fader eller moder att till följd av dödsfallet sakna erforderligt underhåll, äger sådan efterlevande under sin återstående livstid erhålla livränta med belopp, som med hänsyn till omständigheterna prövas skäligt, dock högst motsvarande en sjättedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

14 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1957: 390) om fiskearrenden**

Härigenom förordnas, att 5 § lagen (1957: 390) om fiskearrenden¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse²

Föreslagen lydelse

5 §

Om fastighetens ägare uppsagt arrendeavtalet eller om arrendatorn uppsagt avtalet enligt 4 § och i uppsägningen begärt förlängning av avtalet på ändrade villkor, har arrendatorn rätt till förlängning av avtalet, utom när

1. arrenderätten är förverkad utan att likväl fastighetens ägare uppsagt avtalet att upphöra på grund härav,

2. arrendatorn i annat fall åsidosatt sina förpliktelser i sådan mån att arrendeavtalet icke bör förlängas,

3. fastighetens ägare gör sannolikt, att han själv, hans make eller avkomling eller hans adoptivbarn eller dess avkomling skall bruka fisket,

3. fastighetens ägare gör sannolikt, att han själv, hans make eller avkomling skall bruka fisket,

4. fastighetens ägare i annat fall har befogad anledning att upplösa arrendeförhållandet.

I fråga om förlängning av arrendeavtal äga 9 kap. 8 § andra stycket och 9—13 §§ jordabalken motsvarande tillämpning.

Första och andra styckena gälla ej, om arrendeavtalet icke träffats för viss tid eller om arrendeförhållandet upphör på den grund att arrenderätten är förverkad.

Förbehåll att arrenderätten icke skall vara förenad med rätt till förlängning gäller mot arrendatorn, om det godkänts av arrendenämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

15 Förslag till**Lag om ändring i allmänna tjänstepliktslagen (1959: 83)**

Härigenom förordnas, att 7 § allmänna tjänstepliktslagen (1959: 83) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Vad i 5 och 6 §§ stadgas gäller ej

a) där anställningen är av endast tillfällig natur;

¹ Lagen omtryckt 1970: 1018.

² Lydelse enligt 1970: 1018.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

b) där ej arbetstagaren fyllt eller under kalenderåret fyller sexton år eller där han före kalenderårets början fyllt sjuttio år; eller

c) där parterna i ett anställningsförhållande äro makar eller där ena parten eller hans make är den andra partens avkomling eller *adoptiv-*, styv- eller fosterbarn eller dess avkomling eller ock syskon, halvsyskon, *adoptiv-* eller fostersyskon.

c) där parterna i ett anställningsförhållande äro makar eller där ena parten eller hans make är den andra partens avkomling eller styv- eller fosterbarn eller dess avkomling eller ock syskon, halvsyskon eller fostersyskon.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

16 Förslag till**Lag om ändring i barnavårdslagen (1960: 97)**

Härigenom förordnas, att 97 § barnavårdslagen (1960: 97) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

97 §

Vad i denna lag stadgas angående föräldrar skall i fråga om adoptivbarn gälla adoptanten eller, om make adopterat andre makens barn, båda makarna.

Tillkommer vårdnaden om underårig endast den ena av föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, skall vad i 3, 4 och 6 kap. är stadgat med avseende på föräldrarna gälla om den som har vårdnaden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

17 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1960: 729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk**

Härigenom förordnas, att 59 § lagen (1960: 729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

59 §

Brott som avses i denna lag må ej åtalas av allmän åklagare, där det ej anges till åtal av målsägande.

Överträdelse av stadgandet i 3 § eller av föreskrift enligt 41 § andra stycket må städs beivras av efterlevande make, skyldeman i rätt upp- och nedstigande led eller syskon eller den som på grund av adoption står i motsvarande förhållande till upphovsmannen.

Överträdelse av stadgandet i 3 § eller av föreskrift enligt 41 § andra stycket må städs beivras av *upphovsmannens* efterlevande make, skyldeman i rätt upp- och nedstigande led eller syskon.

Egendom varom i 55 § sägs må, där brott som avses i denna lag skäligen kan antagas föreligga, tagas i beslag; därvid skall vad om beslag i brottmål i allmänhet är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

18 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring**

Härigenom förordnas, att 8 kap. 5 § och 20 kap. 2 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

5 §

Rätt till folkpension i form av barnpension tillkommer barn, vars fader eller moder eller båda föräldrar avlidit och som icke fyllt sexton år.

Rätt till barnpension föreligger ej, om barnet är adopterat av annan än den avlidne eller dennes make, och ej heller för barn utom äktenskap, därest den avlidne enligt avtal, som är bindande för barnet, åtagit sig att till dess under-

Rätt till barnpension föreligger ej för barn utom äktenskap, därest den avlidne enligt avtal, som är bindande för barnet, åtagit sig att till dess underhåll utgiva visst belopp en gång för alla.

Nuvarande lydelse

håll utgiva visst belopp en gång för alla.

Föreslagen lydelse

20 kap.

2 §

Adoptivbarn likställs i denna lag med eget barn. Vid tillämpning av bestämmelse i 3 kap. 2, 4 och 9 §§ samt 21 kap. 1 § om försäkrad, som sammanbor med barn, skall med barn som där sägs likställas fosterbarn.

Vid tillämpning av bestämmelse i 3 kap. 2, 4 och 9 §§ samt 21 kap. 1 § om försäkrad, som sammanbor med barn, skall med barn som där sägs likställas fosterbarn.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

19 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1962: 512) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge**

Härigenom förordnas, att 1 § lagen (1962: 512) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Lagakraftvunnen dom, administrativ myndighets beslut eller skriftlig förbindelse, varigenom i Danmark, Finland, Island eller Norge någon förpliktats eller utfäst sig att utgiva underhållsbidrag till make, förutvarande make, barn i äktenskap, styvbarn, *adoptivbarn*, barn utom äktenskap eller moder till sådant barn och varå verkställighet kan vinnas i den stat, där domen eller beslutet meddelades eller förbindelsen ingicks, skall på begäran omedelbart verkställas här i riket efter vad nedan sägs. Detsamma skall gälla sådan i Danmark, Finland, Island eller Norge meddelad ännu icke lagakraftvunnen dom och sådant i någon av

Lagakraftvunnen dom, administrativ myndighets beslut eller skriftlig förbindelse, varigenom i Danmark, Finland, Island eller Norge någon förpliktats eller utfäst sig att utgiva underhållsbidrag till make, förutvarande make, barn i äktenskap, styvbarn, barn utom äktenskap eller moder till sådant barn och varå verkställighet kan vinnas i den stat, där domen eller beslutet meddelades eller förbindelsen ingicks, skall på begäran omedelbart verkställas här i riket efter vad nedan sägs. Detsamma skall gälla sådan i Danmark, Finland, Island eller Norge meddelad ännu icke lagakraftvunnen dom och sådant i någon av

Nuvarande lydelse

dessas stater av rätten, domaren eller överexekutor meddelat beslut, som kan verkställas lika med lagakraftvunnen dom.

Är genom dom eller beslut här i riket bidrag bestämt till lägre belopp eller ock fastställt, att underhållsskyldighet ej föreligger, kan verkställighet i strid häremot ej påfordras.

Föreslagen lydelse

dessas stater av rätten, domaren eller överexekutor meddelat beslut, som kan verkställas lika med lagakraftvunnen dom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

20 Förslag till**Lag om ändring i namnlagen (1963: 521)**

Härigenom förordnas, att 3 och 13 §§ namnlagen (1963: 521) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Den som antages till adoptivbarn förvärvar därigenom adoptantens eller, om han adopteras av makar, adoptivfaderns släktnamn, såframt ej rätten tillåter, att han behåller det släktnamn han hade före adoptionen. Har adoptivbarn behållit sitt tidigare släktnamn, må barnet senare genom anmälan hos pastor antaga det släktnamn, som barnet enligt vad nyss sagts ägt förvärva genom adoptionen.

Barn, som adopterats av makar och som ej fyllt aderton år, må genom anmälan hos pastor antaga det släktnamn adoptivmodern hade som ogift, såframt rätten funnit namnbytet vara förenligt med barnets bästa. Av makar adopterat barn som fyllt aderton år må, om särskilda skäl äro därtill, efter ansökan hos namnmyndigheten erhålla släktnamn som nu sagts.

Bestämmelserna i första och andra styckena om den som adopteras av makar äga motsvarande tillämpning då make adopterar andre makens barn.

Barn som adopterats av kvinna må, om adoptivmodern förvärvat sitt släktnamn genom vigsel eller anmälan som avses i 6 § andra stycket, genom anmälan hos pastor antaga det släktnamn adoptivmodern hade som ogift. Detta gäller dock ej om kvinnan vid adoptionen var gift med barnets fader eller adoptivfader eller om barnet efter adoptionen adopterats av hennes make.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Adoptivbarn som förvärvat adoptants släktnamn må framför detta bära det släktnamn barnet hade före adoptionen. Har adoptivbarnet behållit sitt tidigare släktnamn, må barnet framför detta bära det namn, som barnet enligt första stycket ägt förvärva genom adoptionen. Anmälan om tilläggsnamn som nu sagts må göras hos pastor.

13 §

Förvärva makar släktnamn, tillkommer namnet jämväl makarnas barn *och adoptivbarn*, som hava makarnas namn, stå under makarnas vårdnad och icke fyllt aderton år. Förvärvar någon eljest släktnamn efter ansökan hos namnmyndigheten eller genom annan anmälan hos pastor än som avses i 6 och 7 §§, tillkommer namnet jämväl hans barn *och adoptivbarn*, som hava hans namn och icke fyllt aderton år, såvida han ensam har vårdnaden.

Har någon efter ansökan förvärvat nytt släktnamn, må hans barn *eller adoptivbarn*, som ej enligt första stycket förvärvat samma namn, så ock dess avkomling med hans samtycke genom anmälan hos pastor antaga namnet. Har namnet förvärvats av makar, erfordras samtycke av dem båda.

Förvärva makar släktnamn, tillkommer namnet jämväl makarnas barn, som hava makarnas namn, stå under makarnas vårdnad och icke fyllt aderton år. Förvärvar någon eljest släktnamn efter ansökan hos namnmyndigheten eller genom annan anmälan hos pastor än som avses i 6 och 7 §§, tillkommer namnet jämväl hans barn, som hava hans namn och icke fyllt aderton år, såvida han ensam har vårdnaden.

Har någon efter ansökan förvärvat nytt släktnamn, må hans barn, som ej enligt första stycket förvärvat samma namn, så ock dess avkomling med hans samtycke genom anmälan hos pastor antaga namnet. Har namnet förvärvats av makar, erfordras samtycke av dem båda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

21 Förslag till**Lag om ändring i jordförvärvslagen (1965: 290)**

Häri genom förordnas, att 1 § jordförvärvslagen (1965: 290) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

Fast egendom, som är taxerad såsom jordbruksfastighet, må ej utan tillstånd av lantbruksnämnd förvärvas genom

¹ Senaste lydelse 1971: 558.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

köp, byte eller gåva;
tillskott till bolag eller förening;
utdelning eller skifte från bolag eller förening;
fusion enligt 175 § lagen den 14 september 1944 (nr 705) om aktiebolag.

Förvärvstillstånd fordras dock ej

1. om egendomen förvärvas från staten;
2. om staten, landstingskommun, kommun eller kommunalförbund är förvärvare;

3. om egendomen enligt medgivande av Konungen förvärvas för kyrkligt ändamål eller fånget prövats enligt lagen (1970: 939) om förvaltning av kyrklig jord;

4. om egendomen förvärvas av kreditinrättning vilken enligt lag eller enligt reglemente eller bolagsordning, som Konungen fastställt, är skyldig att åter avyttra densamma;

5. om förvärvaren är fångesmannens make och ej heller om förvärvaren eller, när makar förvärva gemensamt, endera av dem är fångesmannens eller också, om denne är gift, hans makes avkomling, *adoptivbarn*, syskon eller *adoptivbarns* eller syskons avkomling, allt under förutsättning att fångesmannen ej är skyldig att avyttra egendomen enligt 12 § eller enligt 7 § lagen den 30 maj 1916 (nr 156) om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag;

5. om förvärvaren är fångesmannens make och ej heller om förvärvaren eller, när makar förvärva gemensamt, endera av dem är fångesmannens eller också, om denne är gift, hans makes avkomling, syskon eller syskons avkomling, allt under förutsättning att fångesmannen ej är skyldig att avyttra egendomen enligt 12 § eller enligt 7 § lagen den 30 maj 1916 (nr 156) om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag;

6. om fånget skall prövas enligt 1, 2 eller 4 § lagen den 30 maj 1916 (nr 156) om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag;

7. om förvärvet sker genom inrop på exekutiv auktion;

8. om egendomen ingår i stadsplan eller enligt byggnadsplan, fastställd efter den 1 januari 1948, är avsedd för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk;

9. om egendomen utgör fastighet som genom avstyckning bildats för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk och ej därefter undergått taxering;

10. om andel i fastighet förvärvas av någon som redan äger till samma taxeringsenhet hörande andel i fastigheten och ej enligt 12 § är skyldig att avyttra sistnämnda andel;

11. om egendomen utgör fideikommiss eller ingår i fideikommissbo under avveckling och förvärvet sker genom tillskott i samband med teckning av aktier.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om förvärv som skett dessförrinnan.

22 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1966: 680) om ändring av vissa underhållsbidrag**

Härigenom förordnas, att 1 § lagen (1966: 680) om ändring av vissa underhållsbidrag skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Är någon skyldig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet på särskilda tider utge bidrag i svenskt mynt till make, förutvarande make, barn, *adoptivbarn*, makes barn, *makes adoptivbarn*, fader, moder *eller adoptant*, ändras bidragets belopp enligt denna lag med hänsyn till penningvärdets förändring.

Är någon skyldig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet på särskilda tider utge bidrag i svenskt mynt till make, förutvarande make, barn, makes barn, fader *eller* moder, ändras bidragets belopp enligt denna lag med hänsyn till penningvärdets förändring.

Lagen äger ej tillämpning, om dom eller avtal varigenom bidraget bestämts innehåller föreskrift om att bidraget skall vid ändring i penningvärdet eller den bidragspliktiges inkomster utgå med ändrat belopp enligt grunder som anges i domen eller avtalet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

23 Förslag till**Lag om ändring i förköpslagen (1967: 868)**

Härigenom förordnas, att 3 § förköpslagen (1967: 868) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*3 §¹

Förköpsrätt får ej utövas, om

1. den sålda fastigheten eller, när försäljningen avser flera fastigheter, varje fastighet har en ägovidd som understiger 3 000 kvadratmeter och ett värde som är lägre än 200 000 kronor,

2. staten är säljare,

3. staten eller landstingskommun är köpare,

4. köparen är säljarens make och ej heller om köparen eller, när makar förvärvar gemensamt, en- 4. köparen är säljarens make och ej heller om köparen eller, när makar förvärvar gemensamt,

¹ Senaste lydelse 1970: 1021.

Nuvarande lydelse

dera av dem är säljarens eller också, om denne är gift, hans makes avkomling, *adoptivbarn*, syskon eller *adoptivbarns* eller syskons avkomling,

Föreslagen lydelse

endera av dem är säljarens eller också, om denne är gift, hans makes avkomling, syskon eller syskons avkomling.

5. försäljningen sker på exekutiv auktion,

6. försäljningen avser endast andel av fastighet samt köparen redan äger annan andel i fastigheten och denna andel förvärvats på annat sätt än genom gåva.

Första stycket 1 äger motsvarande tillämpning, om försäljningen avser del av fastighet. Frågan huruvida förköpsrätt får utövas skall därvid bedömas som om köpet avsett den odelade fastigheten. Sökes lagfart innan förköpsrätt utövas, bedömes frågan i stället med hänsyn till delen, om denna är utbruten, eller, när försäljningen avser område av fastighet, tillstånd till avstyckning meddelats.

Som värde gäller taxeringsvärdet på fastigheten eller den taxeringsenhet, i vilken fastigheten ingår, året före det år då försäljningen skedde. Sökes lagfart innan förköpsrätt utövas, gäller i stället taxeringsvärdet året före det år då lagfart sökes eller, om särskilt taxeringsvärde icke finns för det året, det värde som lägges till grund för bestämmandet av stämpelskatten.

Förköp i strid med bestämmelserna i denna paragraf är utan verkan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om försäljning som skett dessförinnan.

24 Förslag till**Lag om ändring i rennäringslagen (1971: 437)**

Härigenom förordnas, att 1 § rennäringslagen (1971: 437) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Rätt att enligt denna lag begagna mark och vatten till underhåll för sig och sina renar (renskötselrätt) har den som är av samisk härkomst, om hans fader eller moder eller någon av hans far- eller morföräldrar haft renskötsel som stadigvarande yrke.

Adoptivbarns och dess barns rätt till renskötsel bedömes efter adoptantens härkomst samt dennes och hans föräldrars befattning med renskötsel.

Om särskilda skäl föreligger, kan länsstyrelsen medge person med samisk härkomst renskötselrätt, även i annat fall än som avses i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

25 Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Häriigenom förordnas, att 65 § kommunalskattelagen (1928: 370) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

65 §¹

Fråga, huruvida skattskyldig haft barn eller icke eller om barn är att räkna såsom hemmavarande eller icke, liksom ock fråga om barns ålder skall bedömas efter förhållandena den 1 november året näst före taxeringsåret. Med barn avses jämväl styvbarn, *adopterat barn* och fosterbarn. Barn, som bor hos sina föräldrar, skall, såvitt avser föräldrarnas rätt till avdrag enligt 46 § 2 mom. första stycket vid 3) och 46 § 3 mom., anses som hemmavarande endast hos den ena av dem.

Fråga, huruvida skattskyldig haft barn eller icke eller om barn är att räkna såsom hemmavarande eller icke, liksom ock fråga om barns ålder skall bedömas efter förhållandena den 1 november året näst före taxeringsåret. Med barn avses jämväl styvbarn och fosterbarn. Barn, som bor hos sina föräldrar, skall, såvitt avser föräldrarnas rätt till avdrag enligt 46 § 2 mom. första stycket vid 3) och 46 § 3 mom., anses som hemmavarande endast hos den ena av dem.

I fråga om skattskyldig, som ingått äktenskap under beskattningsåret, skola de bestämmelser som avse gift skattskyldig, om ej annat följer av vad som stadgas i sista stycket, äga tillämpning först vid taxering för det därpå följande beskattningsåret.

Bestämmelser som avse gift skattskyldig skola i fråga om makar, som levt tillsammans, tillämpas jämväl under det beskattningsår, varunder make avlidit. Skattskyldig vars make avlidit före den 1 juli året näst före taxeringsåret är dock berättigad till avdrag enligt 46 § 3 mom. fjärde stycket.

Har eljest under beskattningsåret ändring inträtt i förhållande, som har betydelse för tillämpning av bestämmelserna angående taxering av gift skattskyldig, skall det förhållande, som rått under större delen av beskattningsåret, vara bestämmande för taxeringen.

Bestämmelser i denna lag om gift skattskyldig skola äga tillämpning jämväl i fråga om dem som, utan att vara gifta, leva tillsammans, om de tidigare varit förenade i äktenskap eller gemensamt hava eller hava haft barn.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

¹ Senaste lydelse 1970: 162.

26 Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom förordnas, att 28 § förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 §¹

Till klass I hänförs efterlevande make, barn, avkomling till barn, make till barn och efterlevande make till avlidet barn.

Till klass I hänförs efterlevande make, barn, avkomling till barn, make till barn och efterlevande make till avlidet barn. *Detta gäller även om barnet eller avkomlingen till följd av adoption förlorat sin arvsrätt efter arvlåtaren.*

Såsom skattefritt avdragas från lott som tillkommer den avlidnes efterlevande make 30 000 kronor, från vad som tillkommer annan i klass I 15 000 kronor och från lott, som beskattas enligt klass II eller klass III, 3 000 kronor. Har barn eller avkomling till avlidet barn vid skattskyldighetens inträde ej fyllt 20 år, avdragas ytterligare 3 000 kronor för varje helt år eller del därav, som då återstod till dess sagda ålder uppnås.

Med make jämställes den som vid tiden för dödsfallet sammanlevde med den avlidne, om de sammanlevande tidigare varit gifta med varandra eller gemensamt ha eller ha haft barn. Motsvarande gäller, i förhållande till den avlidnes barn, beträffande den som sammanlevt med barnet. Styvbarns-, fosterbarns- och adoptivförhållande räknas lika med skyldskap. Med fosterbarn avses barn, som före fyllda 16 år stadigvarande vistats i den avlidnes hem och därvid erhållit vård och fostran som eget barn.

Med make jämställes den som vid tiden för dödsfallet sammanlevde med den avlidne, om de sammanlevande tidigare varit gifta med varandra eller gemensamt ha eller ha haft barn. Motsvarande gäller, i förhållande till den avlidnes barn, beträffande den som sammanlevt med barnet. Styvbarns- och fosterbarnsförhållande räknas lika med skyldskap. Med fosterbarn avses barn, som före fyllda 16 år stadigvarande vistats i den avlidnes hem och därvid erhållit vård och fostran som eget barn.

Högre avdrag än enligt andra stycket får ej åtnjutas i fråga om vad som erhålles från samme arvlåtare eller testator, även om det erhålles vid skilda tillfällen.

Till klass II hänföres annan arvinge eller testamentstagare än sådan som avses i klass I eller III.

Till klass III hänförs

kyrka, landsting, kommun eller annan menighet ävensom hushåll-

¹ Senaste lydelse 1970: 174.

ningssällskap med stadgar som fastställts av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer;

stiftelse med huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål;

stiftelse med huvudsakligt ändamål att främja landets näringsliv; registrerad understödsförening;

sådan sammanslutning, som, utan att hava till syfte att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, huvudsakligen fullföljer ovan angivet ändamål;

folketshusförening, bygdegårdsförening eller annan liknande sammanslutning som har till främsta syfte att anordna eller tillhandahålla allmän samlingslokal,

där fråga är om svensk juridisk person och skattebefrielse ej åtnjutes jämlikt 3 §.

För skattelott, som i 11 § 2 mom. sägs, beräknas skatten efter den klass, gällande för arvinge eller universell testamentstagare i dödsboet eller för mottagaren av det legat varom fråga är, som medför lägst skatt. Från skattelott medgives icke avdrag enligt andra stycket.

Vad som återstår, sedan avdrag enligt andra stycket gjorts, utgör skattepliktig lott. Denna skall jämnas till närmast lägre hundratal kronor. Om öretal uppkommer vid beräkning av skatten, skall skatten jämnas nedåt till närmast hela kronotal.

Skatten beräknas enligt följande skalor.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1972.

27 Förslag till

Lag om ändring i familjebidragsförordningen (1946: 99)

Häri genom förordnas, att 1 a och 3 §§ samt 14 § 3 mom. familjebidragsförordningen (1946: 99)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §²

Vad i följande paragrafer med undantag av 20 § stadgas om värnpliktig skall gälla jämväl civilförsvarspliktig, å vilken förordningen är tillämplig enligt 1 §.

Vid tillämpning av förordningen inom civilförsvaret skall iakttagas att familjebidrag må utgå endast till den som utbildas vid heltidskurs eller i omedelbar anslutning till sådan kurs deltager i övning

att vad i förordningen sägs om värnpliktigs hustru, hustrus barn och adoptivbarn samt frånskilda hustru skall gälla civilförsvarspliktigs make, makes barn och adoptivbarn samt frånskilda make,

att vad i förordningen sägs om värnpliktigs hustru, hustrus barn samt frånskilda hustru skall gälla civilförsvarspliktigs make, makes barn och frånskilda make,

¹ Förordningen omtryckt 1960: 152.

² Senaste lydelse 1966: 424.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

att vad som stadgas om värnpliktigs första tjänstgöring (tjänstgöring i en följd) skall, beträffande civilförsvarspliktig som icke är i civilförsvaret inskriven värnpliktig, avse civilförsvartjänstgöring som fullgöres tidigare än under det kalenderår, under vilket han uppnår tjugutre års ålder,

samt att tjänstgöring jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen skall motsvaras av tjänstgöring jämlikt 12 § 2 mom. och 3 mom. första stycket civilförsvarslagen.

I fråga om den vapenfria tjänsten tillämpas förordningens bestämmelser om värnpliktig och om tjänstgöring enligt 27 § 1 mom. värnpliktslagen på vapenfri tjänstepliktig och på tjänstgöring enligt 5 § första stycket lagen om vapenfri tjänst. Bestämmelserna i 20 § förordningen gälla icke.

3 §

Såsom medlem av den värnpliktiges familj anses enligt denna förordning en var av följande personer, nämligen:

a) den värnpliktiges hustru, med vilken han sammanlever, samt hans barn och adoptivbarn under sexton år, som stå under hans vårdnad;

b) den värnpliktiges hustru, barn och adoptivbarn i annat fall än under a) sägs, hans föräldrar och adoptant, hans hustrus barn och adoptivbarn samt hans fränskilda hustru, en var under förutsättning, dels att den värnpliktige är underhållsskyldig gentemot vederbörande och dels att antingen den värnpliktige före tjänstgöringens början i väsentlig mån bidrog till vederbörandes underhåll eller det eljest kan antagas, att han skulle hava i väsentlig mån bidragit till underhållet, om tjänstgöringen ej mellankommit; samt

c) den värnpliktiges husföreståndarinna under förutsättning, att den värnpliktige sammanbor med egna eller hustrus barn eller adoptivbarn under sexton år samt, därest han därjämte sammanlever med hustru, att hustrun är oförmögen till arbete.

a) den värnpliktiges hustru, med vilken han sammanlever, samt hans barn under sexton år, som stå under hans vårdnad;

b) den värnpliktiges hustru och barn i annat fall än under a) sägs, hans föräldrar, hans hustrus barn samt hans fränskilda hustru, en var under förutsättning, dels att den värnpliktige är underhållsskyldig gentemot vederbörande, och dels att antingen den värnpliktige före tjänstgöringens början i väsentlig mån bidrog till vederbörandes underhåll eller det eljest kan antagas, att han skulle hava i väsentlig mån bidragit till underhållet, om tjänstgöringen ej mellankommit; samt

c) den värnpliktiges husföreståndarinna under förutsättning, att den värnpliktige sammanbor med egna eller hustrus barn under sexton år samt, därest han därjämte sammanlever med hustru, att hustrun är oförmögen till arbete.

Annan den värnpliktiges anhörig än i a) och b) härovan sägs samt husföreståndarinna i andra fall än som avses i c) må, när synnerliga skäl därtill äro, efter särskilt medgivande enligt vad i 39 § stadgas jämställas med familjemedlem.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

3 mom. Bidrag må icke utgå till avlönande av den värnpliktiges hustru eller hans barn eller adoptivbarn under sexton år. Huruvida näringsbidrag må avse avlönande av annan den värnpliktige närstående än nu sagts skall bero på prövning i varje särskilt fall.

3 mom. Bidrag må icke utgå till avlönande av den värnpliktiges hustru eller hans barn under sexton år. Huruvida näringsbidrag må avse avlönande av annan den värnpliktige närstående än nu sagts skall bero på prövning i varje särskilt fall.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

28 Förslag till

Lag om ändring i militärsättningsförordningen (1950: 261)

Härigenom förordnas, att 7 § 3 och 4 mom. militärsättningsförordningen (1950: 261)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

3 mom.² Varje barn till den avlidne äger till och med den månad, under vilken det fyller nitton år, uppbära livränta med belopp, som motsvarar en sjättedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst. Är barnet efter sagda tidpunkt till följd av sjukdom eller annan dylik orsak ur stånd att själv försörja sig, skall livräntan utgå, så länge anledningen till den bristande försörjningsförmågan fortfar, dock längst till och med den månad, under vilken barnet fyller tjuguet år. Till barn, som var adopterat av annan än den avlidnes make, skall livränta dock ej utgivas. Ej heller skall livränta utgå till barn utom äktenskap, därest den avlidne enligt avtal som är bindande för barnet, åtagit sig att till dess underhåll utgiva visst belopp en gång för alla.

3 mom. Varje barn till den avlidne äger till och med den månad, under vilken det fyller nitton år, uppbära livränta med belopp, som motsvarar en sjättedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst. Är barnet efter sagda tidpunkt till följd av sjukdom eller annan dylik orsak ur stånd att själv försörja sig, skall livräntan utgå, så länge anledningen till den bristande försörjningsförmågan fortfar, dock längst till och med den månad, under vilken barnet fyller tjuguet år. Livränta skall dock ej utgå till barn utom äktenskap, därest den avlidne enligt avtal som är bindande för barnet åtagit sig att till dess underhåll utgiva visst belopp en gång för alla.

Adoptivbarn äger samma rätt till livränta som eget barn.

¹ Förordningen omtryckt 1954: 460.

² Senaste lydelse 1967: 918.

Nuvarande lydelse

Var den avlidne gift, skall med eget barn likställas jämväl makens barn i tidigare gifte eller utom äktenskap *eller adoptivbarn*, såvida barnet stod under makens vårdnad; dock skall livränta till barn som nu nämnts ej utgå efter kvinna, med mindre barnet genom hennes frånfälle kommer att sakna erforderligt underhåll.

4 mom.³ Kommer den avlidnes fader, moder *eller adoptant* att till följd av dödsfallet sakna erforderligt underhåll, äger sådan efterlevande under sin återstående livstid erhålla livränta med belopp, som med hänsyn till omständigheterna prövas skäligt, dock högst motsvarande en sjättedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst. *Livränta skall dock ej utgivas till den avlidnes fader eller moder, därest den avlidne var adopterad av annan än faderns eller moderns make.*

Föreslagen lydelse

Var den avlidne gift, skall med eget barn likställas jämväl makens barn i tidigare gifte eller utom äktenskap, såvida barnet stod under makens vårdnad; dock skall livränta till barn som nu nämnts ej utgå efter kvinna, med mindre barnet genom hennes frånfälle kommer att sakna erforderligt underhåll.

4 mom. Kommer den avlidnes fader *eller moder* att till följd av dödsfallet sakna erforderligt underhåll, äger sådan efterlevande under sin återstående livstid erhålla livränta med belopp, som med hänsyn till omständigheterna prövas skäligt, dock högst motsvarande en sjättedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

29 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1956: 2) om socialhjälp**

Härigenom förordnas, att 36 § lagen (1956: 2) om socialhjälp skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

För socialhjälp, som enligt 12 § lämnats åt barn under 16 år, må ersättning uttagas av barnets fader eller moder *eller, då fråga är om adoptivbarn, av adoptanten. Har make adopterat andra makens barn, åligger ersättningsskyldigheten båda makarna.*

³ Senaste lydelse 1959: 587.

*Föreslagen lydelse***36 §**

För socialhjälp, som enligt 12 § lämnats åt barn under 16 år, må ersättning uttagas av barnets fader eller moder.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Ersättning enligt denna paragraf må icke uttagas av fader eller moder till barn utom äktenskap, vilken enligt avtal, som är bindande för barnet, åtagit sig att till dess underhåll utgiva visst belopp en gång för alla.

Har någon, som enligt dom eller avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till barn eller adoptivbarn under 16 år, försummat att fullgöra denna plikt och har socialhjälp till följd härav måst lämnas åt barnet, föreligger ej ersättningskyldighet för den av föräldrarna eller adoptivföräldrarna, som icke gjort sig skyldig till försummelse av sin underhållsskyldighet.

Har någon, som enligt dom eller avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till barn under 16 år, försummat att fullgöra denna plikt och har socialhjälp till följd härav måst lämnas åt barnet, föreligger ej ersättningskyldighet för den av föräldrarna, som icke gjort sig skyldig till försummelse av sin underhållsskyldighet.

Vad i 35 § andra stycket är stadgat skall äga motsvarande tillämpning i fall som avses i denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

30 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare**

Härigenom förordnas, att 4 § lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*4 §¹

Är den till ersättning berättigade intagen å sjukhus, som i lagen om allmän försäkring omförmäles, skall ersättningen för inkomstbortfall minskas med fem kronor för dag, dock med högst hälften av ersättningens belopp. Det lägsta ersättningsbeloppet till den, som stadigvarande sammanbor med eget eller makes barn, *adoptivbarn* eller fosterbarn under tio år, skall för tid då han är intagen å sjukhus utgöra åtta kronor för dag.

Är den till ersättning berättigade intagen å sjukhus, som i lagen om allmän försäkring omförmäles, skall ersättningen för inkomstbortfall minskas med fem kronor för dag, dock med högst hälften av ersättningens belopp. Det lägsta ersättningsbeloppet till den, som stadigvarande sammanbor med eget eller makes barn eller fosterbarn under tio år, skall för tid då han är intagen å sjukhus utgöra åtta kronor för dag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

¹ Senaste lydelse 1970: 143.

31 Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1956: 629 om erkända arbetslöshetskassor

Härigenom förordnas, att 19 § förordningen (1956: 629)¹ om erkända arbetslöshetskassor skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Barntillägg utgår till medlem, som själv har barn, *adoptivbarn* eller fosterbarn eller vars make har barn i tidigare gifte eller utom äktenskap *eller adoptivbarn*, under förutsättning att barnet är under 16 år och kyrkoskrivet hos medlemmen. Därest medlemmen är underhållsskyldig mot eget eller andra makens barn *eller adoptivbarn* under 16 år och på sätt tillsynsmyndigheten föreskriver styrker att underhållsskyldigheten fullgöres, utgår barntillägg, ehuru barnet ej är kyrkoskrivet hos honom.

Äro medlemmar, som sammanbo, samtidigt arbetslösa och berättigade till barntillägg för samma barn, skall tillägg endast utgå till fadern (*adoptivfadern*, fosterfadern), om han är en av de berättigade, och eljest endast till modern (*adoptivmodern*, fostermodern).

Föreslagen lydelse

19 §

Barntillägg utgår till medlem, som själv har barn eller fosterbarn eller vars make har barn i tidigare gifte eller utom äktenskap, under förutsättning att barnet är under 16 år och kyrkoskrivet hos medlemmen. Därest medlemmen är underhållsskyldig mot eget eller andra makens barn under 16 år och på sätt tillsynsmyndigheten föreskriver styrker att underhållsskyldigheten fullgöres, utgår barntillägg, ehuru barnet ej är kyrkoskrivet hos honom.

Äro medlemmar, som sammanbo, samtidigt arbetslösa och berättigade till barntillägg för samma barn, skall tillägg endast utgå till fadern (fosterfadern), om han är en av de berättigade, och eljest endast till modern (fostermodern).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

¹ Förordningen omtryckt 1964: 495.

32 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1964: 47) om krigshjälp**

Härigenom förordnas, att 9 § lagen (1964: 47) om krigshjälp skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Den, som vid ansökan om krigshjälp medvetet eller av grov vårdslöshet lämnat oriktig eller vilseledande uppgift rörande hjälpbehovet eller orsaken till detta, är ersättningsskyldig för krigshjälp som utgivits på grund av sådan uppgift.

Konungen förordnar med riksdagen om ersättningsskyldighet för krigshjälp enligt 2 § första stycket

a) för hjälptagare, där denne kommer i åtnjutande av annan social förmån för samma tid som krigshjälpen avser;

b) för underhållsskyldig, där krigshjälpen utgivits till hans make eller till hans barn *eller adoptivbarn* under sexton år, för tillgodoseende av hjälpbehov, vilket icke skulle ha förelegat därest han fullgjort sin underhållsskyldighet.

b) för underhållsskyldig, där krigshjälpen utgivits till hans make eller till hans barn under sexton år, för tillgodoseende av hjälpbehov, vilket icke skulle ha förelegat därest han fullgjort sin underhållsskyldighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

33 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1964: 143) om bidragsförskott**

Härigenom förordnas, att 1 § lagen (1964: 143) om bidragsförskott skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Tillkommer vårdnaden om barn, som är svensk medborgare och bosatt i riket, endast en av föräldrarna eller står barnet icke under föräldrarnas vårdnad, utgår enligt vad nedan stadgas av allmänna medel bidragsförskott till barnet i förhållande till fader eller moder, som ej har vårdnaden om barnet.

Utan hinder av att barnet saknar svenskt medborgarskap, må bidragsförskott utgå, därest vårdnadshavaren är svensk medborgare och bosatt i riket.

Fader eller moder, som ej har vårdnaden om barnet, benämnes i denna lag underhållsskyldig.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

I fråga om adoptivbarn avses i denna lag med barnets föräldrar adoptanten. Är barn adopterat av makar eller har ena maken adopterat den andres barn, anses barnet såsom deras gemensamma.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

34 Förslag till**Lag om ändring i studiehjälpsreglementet (1964: 402)**

Härigenom förordnas, att 26 § studiehjälpsreglementet (1964: 402)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

26 §

Vad i detta reglemente är stadgat om föräldrar avser dels fader och moder som ha vårdnaden eller, i fråga om studerande som fyllt tjugo år, senast haft vårdnaden om den studerande, dels fader eller moder som stadigvarande sammanbor med vårdnadshavare som nu sagts. I fråga om fosterbarn *eller adoptivbarn* gäller vad som sägs om föräldrar i stället fosterföräldrarna *eller adoptivföräldrarna*.

Vad i detta reglemente är stadgat om föräldrar avser dels fader och moder som ha vårdnaden eller, i fråga om studerande som fyllt tjugo år, senast haft vårdnaden om den studerande, dels fader eller moder som stadigvarande sammanbor med vårdnadshavare som nu sagts. I fråga om fosterbarn gäller vad som sägs om föräldrar i stället fosterföräldrarna.

Har make under sin vårdnad barn i tidigare gifte eller utom äkten-skap, skall vid prövning av fråga om barnets rätt till studiehjälp andra makens inkomst och förmögenhet beaktas i stället för inkomst och förmögenhet hos den av barnets föräldrar som är skild från vårdnaden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

¹ Reglementet omtryckt 1970: 267.

Utskottet

De ändringar i adoptionslagstiftningen som antogs av 1970 års riksdag (1LU 1970: 81 och 82, rskr 470) och trädde i kraft den 1 januari och den 1 juli 1971 har lett till att adoptivbarn nu är helt likställda med andra barn i familjerättsligt hänseende så långt detta över huvud taget är möjligt. I propositionen föreslås att i föräldrabalken införs en allmän regel om adoptions rättsverkningar. Förslaget innebär att den allmänna likställighetsprincipen kommer till klart uttryck i lagstiftningen om adoption. Enligt utskottets mening måste detta anses värdefullt. Utskottet, som inte har något att invända mot utformningen av regeln, tillstyrker lagförslaget.

Som departementschefen framhåller blir det i fortsättningen inte nödvändigt att belasta regler i annan lagstiftning som rör släktskapsrelationer med särskilda bestämmelser för adoptivförhållanden annat än i undantagsfall. Utskottet har därför inget att erinra mot det föreslagna slopandet av specialbestämmelser om adoption i ett stort antal författningar.

De föreslagna specialbestämmelserna i arvs- och gåvoskatteförordningen, medborgarskapslagen och namnlagen föranleder ingen utskottets erinran.

Utskottet hemställer

att riksdagen antar de vid propositionen 1971: 143 fogade författningsförslagen.

Stockholm den 1 december 1971

På lagutskottets vägnar

DANIEL WIKLUND

Närvarande: herrar Wiklund i Stockholm (fp), Lidgard (m), Hammarberg (s)*, Börjesson i Falköping (c), fru Åsbrink (s)*, fru Lundblad (s)*, herrar Winberg (m), Andersson i Södertälje (s), Israelsson (vpk), Olsson i Timrå (s), fru Olsson i Helsingborg (c)*, herrar Annerås (fp), Stadling (s), fru Nilsson i Sunne (s) och herr Olsson i Sundsvall (c).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

